

El 14 de desembre del 2008 Cayo Lara (Argamasilla de Alba, Ciudad Real, 1952) era nomenat coordinador general d'Esquerra Unida (IU), en substitució de Gaspar Llamazares. El seu objectiu, enfortir un partit atomitzat i pispar vots als sectors més crítics del PSOE, aquells que sovint practiquen el *vot útil* i que la crisi econòmica pot fer girar cap a l'esquerra.

—Del 1996 ençà, IU no ha deixat de perdre pes. D'un 10,5% de vot i 21 diputats al Congrés, aleshores, heu passat al 3,7% i dos diputats, un dels quals és d'ICV. El fet que hi sigueu al capdavant vós, líder del PCE, ajuda a seduir nous votants?

—Per damunt de si ets més o menys del partit —cosa que també importa, perquè ací hi ha una cultura, la rica tradició històrica del PCE, que aixopluga la gent més combativa contra la dictadura—, compta la política. Sobretot importa allò que hem aprovat als nostres documents: som una força anticapitalista, volem construir el socialisme del segle XXI i refundar-nos per convergir amb la gent de l'esquerra social i política que anhela un projecte alternatiu. N'hi ha que comencen a obrir les orelles, ara que superem l'immens enfrontament intern i que ens preocupem més de la ciutadania que no dels nostres problemes.

—Abans passava a l'inrevés, doncs.

—Bé, a la direcció actual cadascú té una representació proporcional d'acord amb el resultat de la nostra assemblea, i això ha tingut un efecte balsàmic. Ara treballem exclusivament en propostes alternatives: pels drets del poble sahrauí, per l'Afganistan, per Hondures... I, és clar, per la crisi. Hem fet tot d'actes explicants-ne la gènesi i les nostres alternatives concretes. N'hi ha que se n'havien anat i que ara retornen, a l'organització. Avui no hi ha guerra interna, tan sols posicions diverses. Hi ha un clima diferent.

—Sou bastant més vehement que el vostre antecessor i encara diputat al Congrés, Gaspar Llamazares.

—Més vehement? Jo evitaria de fer-hi comparacions. Gaspar Llamazares és un bon diputat. Sempre ho he deixat clar: ha estat més bon diputat que no coordinador d'Esquerra Unida. És un bon diputat, és un gran diputat...

—Com a tal ha defensat prou bé els postulats del vostre partit?

BRATS I CAMPS

“El PSOE no fa ni socialdemocràcia”

Cayo Lara, líder federal d'Esquerra Unida, explica en aquesta entrevista el nou rumb que imprimeix al partit, cada dia més allunyat d'un PSOE de què va ser soci estable durant la legislatura passada. Impulsà el sindicat agrari COAG de la seua Manxa natal estant, i va ser alcalde del seu poble durant 12 anys. El PCE, on milita, l'ha encimbellat a IU.

“Llamazares no va ser un bon coordinador d'IU –no va ser capaç de posar-hi pau–, però és un diputat molt treballador”

—A parer meu, a la legislatura 2004-2008 vam ser massa poc crítics amb el PSOE, ens vam sotmetre excessivament a la seua política, per bé que, amb la nostra ajuda, van fer-se conquestes importants i van aprovar-se segons quines lleis. Avui, una àmplia majoria d'IU és crítica amb el PSOE, especialment amb la seua política econòmica –molt supeditada al neoliberalisme i al capitalisme, incapaç de tocar els interessos dels més rics– i en allò que fa als drets civils bàsics: han anorreat la jurisdicció universal –ja no podríem jutjar Pinochet, per exemple– a través d'un acord del govern espanyol amb el govern israelià que impedeix de jutjar a Espanya els genocides o gent que ha comès crims de guerra a la franja de Gaza. També han endurit la llei d'immigració: han retallat els drets dels

immigrants, han complicat molt el reagrupament i fins i tot castiguen la caritat amb una llei que penalitzarà qui done cobertura a immigrants il·legals. El probable augment de les tropes espanyoles a l'Afganistan indica que el PSOE també fa passes enrere en política exterior.

—**Anticapitalisme, socialisme del segle XXI... No us limita massa, això? No reveriu en excés Raúl Castro, Hugo Chávez i Evo Morales? Pense en el discurs pro-palestí, també.**

—Aquest dilluns [18 de gener] vaig a Cuba. No hi he estat mai. En tornar-ne, diré què m'ha semblat.

—**Sabeu què us hi trobareu, però.**

—Abans de parlar-ne, les coses, cal veure-les. En tot cas, us contaré un cas del meu poble, on treballa un metge cubà que hi viu bé, que cobra uns 50.000 euros. A Cuba, només hi va de visita, i diu que, al cap de deu dies, s'hi deprimeix. Diu que allà estan molt malament i que allò el preocupa. Jo li dic que ací viu molt millor, que cobra 50.000 euros, però alhora ha de saber que, a ell, l'ha educat el poble cubà. Ell és pro-cubà; crític, però pro-cubà, i un dia vaig preguntar-li si era cert que hi ha 50.000 metges i professors cubans a 72 països del món, per altruisme pur. Em va respondre que era cert. A Cuba, s'hi forja l'*home nou* de què parlava Lenin... Dels 50.000, n'hi ha 20, de dissidents. Només 20, de 50.000!

—**Quina opinió en teniu, doncs?**

—No podem valorar Cuba a partir del nostre sistema. Cuba, hem d'enquadrar-la al sistema de l'Amèrica Llatina, i mentre a Cuba tots els xiquets anaven a escola, en uns altres països llatinoamericans els mataven perquè robaven als centres comercials. I han patit un bloqueig esfereïdor... Mentre hi continue, no podem valorar el sistema cubà des del mateix concepte de llibertat que el nostre, per bé que la nostra democràcia també deixa molt a desitjar. Diuen que els Estats Units és el país de la democràcia màxima i el contrasten amb Cuba, tot i ser el principal culpable del bloqueig, però ningú no s'imagina què passaria si Cuba, amb deu milions d'habitants, haguera comès una acció com la dels Estats Units a l'Iraq. Què diria la gent? A l'Iraq han mort un milió de persones! En canvi, els EUA apareixen com la contraposició democràtica a un sistema de partit únic, és cert, però en què els ciutadans participen de manera molt elevada.

—**Però aquesta passió per Cuba i per Chávez, i també per Morales...**

—...Ep, no ho barregem! Chávez i Morales són una altra cosa.

—**Evo Morales us agrada.**

—No és que siga encisador, és que és tan del poble, tan senzill, tan indi... Des del punt de vista d'aquella cultura índia que els espanyols vam liquidar al segle XV, vull dir. Un dia em va definir així l'escalfament del planeta: “Els meus avantpassats miraven les muntanyes de Bolívia i les veien blanques, i ara, nosaltres les mirem i les veiem menys blanques. Vull treballar perquè les muntanyes siguen tan blanques com abans.” És una persona que, humanament, m'ha colpit. Chávez no el conec.

—**Però us emocioneu, quan anuncia que nacionalitzarà un banc.**

—Home, no m'emocione... Però mireu Bush: amb la crisi, la primera cosa que féu va ser nacionalitzar un banc! Avui dia, nacionalitzar bancs ja no té tant de mèrit. Passa que uns, els capitalistes com Bush i companyia, nacionalitzen bancs per socialitzar les pèrdues, i els altres volen nacionalitzar-los per socialitzar els guanys. A l'Amèrica Llatina, aquells que abans tenien com a única eixida la guerrilla, ara guanyen eleccions. És això, que no consent l'imperi, i d'ací ve la revolta a Hondures. Ara bé, després dels cent anys de soledat que acumula l'Amèrica Llatina, això no deixarà de créixer.

—**Quant haguéreu pagat per ser dins del cotxe amb què Chávez i Antoni Brufau van passejar per Madrid?**

—Hauria estat genial. Veure un gran exponent de les multinacionals espanyoles amb Hugo Chávez per la Gran Via... Hauria estat molt interessant d'escoltar de què parlaven, observar com el poder econòmic absolut –no diré que agenollat, que fa lleig– anava on li deia l'altre.

—**Tornem a IU. Dèieu abans que la bicefàlia amb Llamazares va bé.**

—Sí, n'estic molt content. Llamazares no va ser un bon coordinador. No va ser capaç de posar pau, però és molt treballador. No hi ha gelosies ni frases de l'estil de “jo ho faig millor que tu”.

—**Com que als mitjans de comunicació IU no té gaire visibilitat, tampoc no se sap ben bé què hi passa.**

—Sí que en parlen, sí. A la SER, vaig parlar 22 minuts el 2009, una bona mitjana [riu]. També m'han entrevistat diaris de les províncies que he visitat... Van fer-

“No vull furgar massa en la ferida, però jo no hauria agafat Interior, a Catalunya”

nos la prova del cotó: a l'assemblea d'IU, hi havia tot de càmeres i micròfons. Pensaven que el nou coordinador duraria tres setmanes: una persona que ve del camp, dirà quatre bestieses tan bon punt li fem alguna pregunta. En canvi, el discurs arriba. La gent percep aire fresc, un altre ritme, un discurs nou. Sobre els mitjans, sabem com funcionen.

—**De Público no us deveu queixar.**

—*Público* ens dona molta cobertura, però a voltes fa titulars que no ens han ajudat gens, injustos, molt allunyats de la realitat objectiva. Siga com siga, busquen un lector que se situa a l'esquerra del Partit Socialista. Però al remat tenen el seu propietari, la direcció...

—**...I el compte de resultats.**

—Sí. A la fi, qui mana, en un mitjà, és el seu propietari. Ja ho deia Maquiavel a Rousseau.

—**Canviareu el nom d'IU? Optareu pel model alemany, per L'Esquerra?**

—Aquest no és el problema. La sigla IU no s'ha cremat, la cremem quan prenem actituds que no agraden a la gent. Si IU-L'Esquerra resolguera el problema, ja ens diríem així. Un canvi o ampliació de sigles vindrà pel convenciment de la gent i per la confluència amb uns altres grups que vulguen compartir la construcció de l'esquerra, del socialisme del segle XXI.

—**Quins eixos la guiaran?**

—Treballem amb un component roig-verd. L'explotació de l'ésser humà per l'ésser humà perdura i fem malbé el planeta per culpa del sistema depredador que és el capitalisme de producció... Esperem que els xinesos no caminen més per ací, que no imiten els EUA.

—**Com reaccionareu, si el Constitucional escapça l'Estatut català?**

—Caldria proposar una reforma de la Constitució espanyola. Tot i que cal respectar l'estat de dret i que ens diuen que no hem de pressionar la judicatura, si el Tribunal Constitucional en modifica elements substancials —potser modifica alguna coseta, no sé quina, que tampoc no n'hi ha per posar-se les mans al cap—, després d'haver estat aprovat als parlaments català i espanyol, per un referèndum a Catalunya —per bé que no massiu, tot s'ha de dir— i amb un informe

favorable del consell d'estat... Si això passa, primer de tot caldrà acatar-ho —no hi ha cap més eixida i vivim en un estat de dret—, però després caldrà reformar la Constitució. No hi ha cap més camí.

—**A la tardor hi haurà eleccions a Catalunya. Us agradaria una repetició del tripartit actual?**

—Són els ciutadans de Catalunya, que han d'apostar-hi. És clar que sóc més partidari d'un govern de l'esquerra que no de la dreta, amb CiU al capdavant. Una altra cosa és quin crec que ha de ser el nostre nivell d'implicació quan entrem a governar. Hem de tenir cura de segons quines qüestions i no deixar-nos arrossegar per una política de govern que en bona part no som capaços d'assumir.

—**ICV i EUiA no haurien de gestionar el Departament d'Interior, vaja.**

—No vull furgar massa a la ferida, però jo no hauria agafat Interior. A parer meu, Interior ha de formar part de la gestió general del govern, és a dir, que el senyor de la porra hi és per a defensar la política general que emana del govern. I al govern, qui fa la política general, és la majoria del govern, que és del PSC.

—**País Valencià. Descarteu un acostament a Bloc i Iniciativa, supose. Ni que siga per a evitar el bipartidisme.**

—Això no puc decidir-ho jo. El nostre model federal implica que cada federació decideix les seues aliances. Són els militants valencians, que han viscut una situació molt dura, i són ells, que han de veure fins on pot suavitzar-se. Seré respectuós amb allò que decideisca EUPV. Açò no és el PSOE o el PP, que despen-gen el telèfon i imposen candidats.

—**Us han decebut els sindicats?**

—Ara escalfen motors, comencen a moure's. La mobilització del 12 de desembre a Madrid no va ser poca cosa. A IU continuem defensant la vaga general, però són els dos principals sindicats, CCOO i UGT, que han de convocar-la. A la manifestació, nosaltres érem molt més crítics amb el govern; ells van enfocar-la directament cap al sector empresarial.

—**Veieu Zapatero més a prop de Rajoy que no de vosaltres?**

—En política social, Zapatero no ens arriba ni als turmells. I PSOE i PP,

“Si el Constitucional escapça l'Estatut català, caldrà una reforma de la Constitució”

econòmicament, no volen que l'estat intervinga gens, no volen fer empipar el poder econòmic. No caminarem per la bona direcció fins que l'estat no regule allò que el mercat fa miques. La política impositiva és similar, només els diferencien uns pocs matisos. El PSOE no fa ni socialdemocràcia, ni tan sols s'ha plantejat de practicar el keynesianisme.

—**Llei electoral espanyola. Us conformeu amb 50 diputats més al Congrés, triats en circumscripció única?**

—O quedar-nos en 350 i que 50 els escullen en circumscripció única, per no endeutar més l'estat.

—**Si el 2012, tot i la crisi econòmica, no milloreu clarament el resultat del 2008 voldrà dir que el problema d'IU és sever. Els 90 la crisi us donà vots.**

—Seria una notícia molt dolenta per als treballadors, però els anys 90 hi havia un deteriorament important del PSOE i nosaltres teníem un projecte molt fort, amb Julio Anguita com a líder. Un projecte que s'ensorrà perquè encara hi ha gent que té por de l'esquerra real. El grup Prisa treballa de valent en aquest sentit. Des dels temps de Carrillo, *El País* ens ridiculitza. Ara Peridis ens caricaturitza a la claveguera, no ens deixa traure el cap.

—**Carrillo o Anguita, per cert?**

—Julio, i de llarg. Carrillo fou un egòlatra: en deixar de ser el secretari general [del PCE], va muntar un altre partit i va començar a malparlar d'IU. En canvi, Anguita sempre ha estat molt honest, fins i tot quan ja era fora de la direcció.

Víctor Maceda